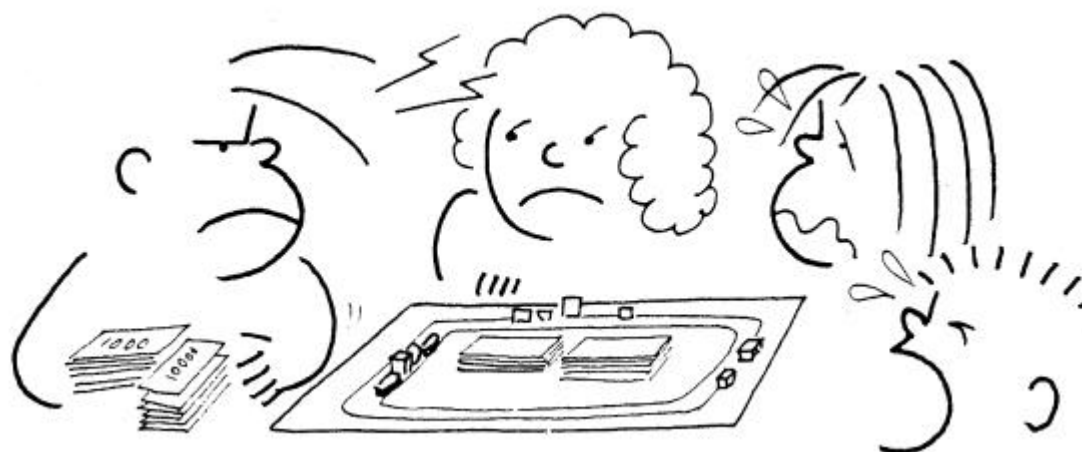

full d'assessorament *de* *l'escola de pares de la* **FaPaC**

LA GELOSIA ENTRE GERMANS

0. "Papa, la meva germana sempre té les millors coses!...Cada vegada que hi ha una baralla, sempre me les carrego jo! Des que va néixer el meu germà només es preocupen d'ell...!".

Qui, dels qui han viscut en famílies amb diferents germans, no han sentit expressions similars? Són tan freqüents, que semblen "naturals".

I, moltes vegades, amb l'única eina del pragmatisme, cada família tracta de donar-li la resposta que creu és la més encertada. Algunes vegades, es nega el problema en base a mesures disciplinàries; d'altres, amb bones paraules (en general, tan sols convincents per a qui les diu); i en quasi totes, amb una acceptació resignada. Però, gairebé cap tracta d'esbrinar amb seriositat quina és la realitat del problema, les seves arrels objectives.

La gelosia és un sentiment, en molts casos irracional, relacionat amb la sensació de la pèrdua de l'amor i l'estima dels pares o de les persones estimades. Aquesta emoció produeix, en alguns casos i de forma transitòria, una desestabilització de l'autoimatge, acompanyada d'una inseguretats personal.

1. ¿ELS PARES ESTIMEN IGUAL TOTS ELS SEUS FILLS?

Normalment, a reunions de pares acostumem a sentir, a molts assistents, queixar-se: "Jo no sé què passa amb els meus fills!. Els he criat de la mateixa manera, dins el mateix ambient, en les mateixes condicions...Però són tan diferents...!". Quan algú ens diu: "-Però pot ser el tracte afectiu ha estat diferent-, sistemàticament coincideixen: "-Ah, no!...els volem atots per igual...Els tractem de la mateixa manera, sense diferències de cap mena...¿No suposaràs que podem estimar a un fill més que a un altre?-".

Els psicòlegs, generalment estan d'acord en què és normal i habitual que els pares tinguin un tracte diferent amb cadascun dels seus fills. I a més, quan els pares intenten negar-ho, és perquè quasi sempre intueixen que és així. La resistència a acceptar-ho és deguda a que se suposa que aquesta actitud és una deformació de l'amor pels fills, un acte d'injustícia i, qui la viu se sent culpable. Però no és així; no hauria d'existir aquesta culpabilitat i aquestes situacions afectives responen a una dinàmica emocional que no pot jutjar-se fora del context.

Per innumerables raons, les circumstàncies que acompanyen el naixement de cada fill solen ser diferents: quan arriba el més gran, els pares no estan generalment suficientment madurs com per assumir, sense cometre algun que altre error, les seves responsabilitats com a pares. Quan arriba el segon, les relacions interpersonals dins de la família han canviat. I així successivament. Per tant, cada fill rep un tipus de tracte diferent.

El més greu passa quan algun dels fills sent i adverteix respecte a algun altre germà, una clara diferenciació que els pares neguen amb paraules, però que corroboren amb els seus comportaments. El que ha de quedar ben clar, és que, si bé és normal la major atracció cap a un fill determinat, és absolutament inconvenient la demostració d'aquesta actitud davant dels altres germans.

En general, els pares que són conscients de la seva preferència, si al mateix temps són responsables, fan el possible per equilibrar les seves actituds, i dosifiquen l'estimació entre tots per així no suscitar gelosies ni rancúnies entre germans.

El risc apareix quan els pares es neguen a reconèixer aquesta tendència i la descuiden, pensant que la resta dels seus fills no es donaran per assabentats i que ells com a adults seran suficientment hàbils com per dissimular. S'equivoquen, perquè en qüestió de sentiments, als nens no se'ls pot enganyar.

2. LA GELOSIA ENTRE GERMANS

Quan no es manifestes amb un excés d'agressivitat, la gelosia, la rivalitat i la competència entre germans són sentiments

inevitables. La funció dels pares en aquest aspecte és la de prevenir, si pot ser, les causes que desperten aquestes reaccions i atenuar les seves conseqüències quan aquestes surten perquè no donin lloc a conflictes que afecten al benestar i l'equilibri emocional dels fills i de la família.

Molts pares pretenen evitar per tots els mitjans les baralles entre els nens. En molts casos, això és possible. En principi, no seria convenient evitar les baralles i disputes per sistema. Hi ha disputes i rivalitats que són saludables per als nens. No és evident el cas d'aquelles que són motivades per la rancúnia i l'odi sinó per diferències ocasionals i causes passatgers que es resolen ràpidament, sense necessitat de la intervenció dels pares. Sempre que no es manifesti una agressió desmesurada, i que no s'arribi a la violència física, constitueix un fet que pot facilitar l'aprenentatge d'una conducta "assertiva" (la conducta que ens permet manifestar els nostres desacords).

les discussions preparen l'adaptació dels nens a la vida comunitària, que no sempre resulta ser tolerant i acollidora. Constitueix una manera d'aprenentatge, en la mesura que motiva els nens a defensar els seus punts de vista o a cedir i consensuar davant del criteri d'altres i a superar l'egocentrisme.

3. EL FILL ÚNIC I LA GELOSIA

Encara que en cas de fill únic, no sorgeix evidentment la gelosia "típica" entre germans, experimenta però, gelosia i rivalitat cap a un dels progenitors. Si els pares, amb el tracte amb el seu fill únic no intenten ajudar-lo a assumir un lloc entre tots els altres nens, poden preparar el terreny per l'aparició de trastorns en la seva futura afectivitat d'adult.

4. QUE PASSA QUAN NEIX UN NOU GERMÀ?

El cas més corrent del despertar de la gelosia es produeix al poc temps de néixer el nou germà o germana. Vegem com es desenvolupa. L'atenció de tota la família, especialment de la de la mare (per raons òbvies) es concentra en el nou nat. Aquesta situació resulta aparentment natural i inevitable per als adults, però els nens no ho senten de la mateixa manera. La presència d'un nou germà constitueix per a tots els nens, i

sobretot per als més petits, un fet que fa perillar la seguretat existent fins al moment. El nou germà és considerat com un intrús que acapara l'amor i la protecció dels pares. Apareix la gelosia, i amb ella l'hostilitat, que es val de qualsevol motiu per manifestar-se. La més mínima condició és propícia perquè aparegui l'agressivitat. Hem d'entendre que aquests sentiments són justificats, encara que hàgim de procura suavitzar-los.

És evident que la mare expressa un interès més gran pel més petit; és més depenent de la mares, més indefens i necessita de la seva protecció.

Encara que aquestes actituds dels pares i el seu marcat interès pel més petit no siguin un índex de preferència, són interpretades pels altres fills com una veritable predilecció pel fill petit. Els fills solen oblidar que un dia varen ser el centre d'atenció i d'interès dels pares. Els més grans se senten de cop oblidats, abandonats i distanciats pels pares i mai no falten les oportunitats perquè ho posin de relleu.

5. LA GELOSIA ES POT EXPRESSAR DE MANERES DIFERENTS

La gelosia entre germans o davant d'altres persones pot tenir diferents vies d'expressió:

- Agressió amb els germans o amb els pares
- desobediència
- inapetència
- enuresi (tornar a fer-se pipí al llit)
- recloure's en el seu propi món
- no jugar amb els seus germans
- conductes regressives: aparició de conductes i comportaments propis de nens més petits -fer la pipa, voler tornar a utilitzar bolquers, parlar com un bebè, demostrant un repenti interès per les joguines dels més petits, voler tornar a prendre el biberó, a utilitzar el xumet, transtorns en el dormir, malsons nocturns...
- reaparició de pors i ansietats superades
- por a dormir tot sol i exagerada afecció per la mare.

6. COMPORTAMENTS PARENTALS DAVANT DE LA GELOSIA

L'actitud dels pares enfront la gelosia dels seus fills dependrà en gran mesura de la

seva pròpia maduresa i de la formació en què ells mateixos hagin superat o no les seves pròpies experiències relacionades amb la gelosia.

Les conductes més habituals són:

-Acceptació del conflicte: és l'acceptació conscient de la gelosia com a una experiència real, i que forma part de la vida i que tendirà a solucionar-se de forma madura.

-Negació del conflicte: els pares, en aquest cas, tendeixen a exigir als seus fills que no siguin gelosos i no els ajuden a assumir els seus propis sentiment. Aquest tipus de pares habitualment envien missatges d'aquest tipus: "els bons germans no han de barallar-se mai", "el nen que és gelós és dolent i no mereix que els seus pares l'estimin".

-Busca d'un "cap de turc": és, sens dubte, la més greu de les reaccions: es dona tota la "culpa" a un dels germans, amb la qual cosa es garanteix l'agreujament de la situació, amb probables conseqüències negatives per a la vida adulta dels diferents germans.

6.1. El que els pares no han de fer

- Establir privilegis entre germans
- Exigir als fills grans que tinguin cura dels més petits sense haver-ho consensuat prèviament
- Atorgar drets i poders exclusius a uns davant dels altres
- negar l'existència de la gelosia
- fer comentaris continus on s'exalti "com de bé" que ho fa un enfront de "com de malament" que ho fa l'altre.
- no informar clarament als fills del proper naixement del seu germà o germana
- culpar un "cap de turc" de totes les baralles entre germans
- donar els mateixos "exemple" de gelosia i desconfiança irracional.

6.2. El que els pares haurien de tractar de fer

- Donar un tracte personificat a cada fill
- oferir-los un ambient de seguretat i afecte
- prodigar-los afecte de la manera més equitativa possible
- ajudar-lo a que adquireixi seguretat en ell mateix i la suficient autonomia perquè pugui dominar les seves emocions de la millor manera possible

- no alarmar-se davant dels símptomes que poden aparèixer quan hi ha una conducta de gelosia
- no deixar-se manipular per les demandes exagerades d'afecte o les queixes sense raons suficients
- reflexionar sobre les pròpies conductes per manejar madurament les seves preferències per un o altre fill
- prendre consciència que no només amb les paraules s'ajuda el nen sinó fonamentalment amb els comportament
- no oblidar que la gelosia és una conducta transitòria, lligada a la pròpia inseguretat, i que per ser assumida correctament, necessita que les figures parentals sàpiguen tractar-la amb serenitat i maduresa afectiva.
- en cas de manifestacions preocupants de gelosia, per part d'un o més germans, no dubti en consultar a un especialista, en primera instància sense la presència del nen, ja que el problema pot ser que no sigui seu, sinó familiar.

7. BIBLIOGRAFIA

- DOLTO, F.(1981): **¿Niños agresivos o niños agredidos?**. Ed. Paidós-Donaire. Barcelona. Col· lecció Padres e Hijos
- CORKILLE, D.(1983): **El niño feliz**. Ed. Gedisa. Barcelona.

Autora del text: Patricia Tschorne